

el. Déli szélét nem tudtuk meghatározni, mivel azt a részt magas, sűrű vetés fedte.

M43-60 (KÖH 52780): Az itt folyó Krak-ér K-i partján húzódó, nagy kiterjedésű lelőhelyet a vízfolyások (Krak-ér, Csanádpalotai-éri-csatorna) még élő és már kiszáradt, náddal sűrűn benőtt medre mellett lokalizálták. Bejárásunk során a lelőhely lényegesen nagyobbak bizonyult, elsősorban D-i irányban. Sőt a megfigyeltnél valószínűleg nagyobb is, mivel a határon található erdő területén gyanítható a lelőhely széle. Óriási mennyiségben és változatosságban figyeltünk meg kerámiatöredékeket (őskor, szarmata, Árpád-kor, késő középkor). A lelőhely Ny-i részén, a két ér találkozásának kihasasodó szögletében kizárólag középkori leletanyag került elő, köztük több cserépbogrács töredéke, valamint hullámvonallal díszített oldal. Elkülönítése azért nem lehetséges, mert a középkori leletanyag ezután is jelentkezett, igaz gyéresebb számban. A lelőhely K-i szélén egy kb. 300×300 m-es területen nagy intenzitással jelentkeztek szarmata cserepek, ezt a göcot önálló lelőhelyként különítettük el, mivel a nagy kiterjedésű patak menti lelőhelyrészről egy kb. 100 m széles leletmentes sáv választja el. A lelőhely É-i és ÉK-i irányban is nagyobbak bizonyult a Csanádpalotai-éri-csatorna irányába. A lelőhely É-i szélén, a Szalontaiék által azonosított sáncárok körbevett objektum (földvár?) helyszíni szemlénk során is felismerhető volt, bár a leletanyag koncentrációja nem volt eltérő a környező területektől. A Google Earth műholdfelvételén azonban kiválóan látszik az ovális alakzat (350×200 m), amely egy erődített településre utalhat.

M43-61 (KÖH 52785): Az országhatáron is átnyúló lelőhely középső és É-i részén közepes intenzitással gyűjtöttünk cserepeket, míg D-i részén a magas, sűrű gabona ellenére is találtunk néhány töredéket.

M43-62 (KÖH 52787): Az Élővíz-főcsatorna és a Kövegyi-csatorna közt lokalizált lelőhely helyszíni szemlénk során jóval kisebbnek bizonyult, tulajdonképpen az eredeti kiterjedésének csupán a középső része érintett régészeti szempontból. A lelőhely peremén újkori anyagot figyeltünk meg.

Munkatársak: Koller Melinda, Hetesi Szilvia, Hrivnák Péter Pál.

FEKETE CSANÁD

119. Császló, Belke-dűlő (Gacsály, Lanka-dűlő) (KÖH 60149)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) B

A lelőhely déli határán Bocz Péter 2008 márciusában egy erős, jellegzetes fémdetektoros jelre rábontva egy edény fenekére bukkant.

2009. március 2-án a nevezett helyen a gép által jelzett pontra jócskán ráhagyunk és egy 140×200 cm alapterületű szelvényt jelöltünk ki. Célunk az volt, hogy a depó gödrét megtaláljuk. Szintenként haladtunk lefelé, mindig nyelve a felszínt, de sem gödör, sem egyéb

objektum feltja nem mutatkozott. A szelvényben minimális kerámiatöredék és paticszemcse jelentkezett. Az edény feneké a humuszba nyúlott, a jelenlegi járósztinttól 35–40 cm mélyre. Bontás során nyilvánvalóvá vált, hogy egy lefelé fordított edény roppant össze a föld súlyától, mely alól lassan egy bronzspirális bontakozott ki.

A bontás során egymás után távolítottuk el a cserepeket, alattuk több spirális, azok alatt korongos végű csákányok sorakoztak. Úgy tűnt, a fegyverek mintha fel lettek volna táalva, mintegy körben kiterítve. Az is biztos, hogy e tárgyak egy öblös, de lefelé szűkülő tálban voltak, melyre ráborították azt az edényt, melyet először észleltünk. Az altalaj elérésével biztosan állíthatom, hogy csak akkora gödröt ástak, amelybe a tálát éppen bele tudták állítani. Egyéb objektum nyomát továbbra sem tudtuk megfogni. Véleményem szerint, a telepbe ásott halmazlet önálló objektum, nem valamely másik része. A területet átfésülve még néhány bronzrög akadunk.

Munkatársak: Bacskai István (KÖSZ), Bocz Péter (JAM), Fábián László (Csengeri Múzeum), Pintyéné Varga Eszter (JAM).

PINTYE GÁBOR

120. Csengersima, Köztemető (KÖH 53495)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) N

2009. június 8–15. között feltárást végeztünk a köztemető területén, melyet a már korábban felhagyott terület irányában kívántak kiterjeszteni. Ezen a területen azonban egy domb áll, mely mesterségesnek tűnt. Oldalában már korábban is került elő régészeti lelet 1998-ban, egy honfoglalás kori sír maradványa. A dombot – a sírok exhumálása után – régészeti felügyelet mellett planírozták el. Az 1998-as sír környékét, és a domb előterét megkutattuk, de régészeti jelenségeket nem tapasztaltunk. Az exhumálás befejezése után azonban lehetőség nyílt a domb belsejének a részleges megvizsgálására is. Itt a következőket tapasztaltuk.

A domb alsó része egy mintegy 120 cm magas, 10–15 m átmérőjű mesterséges halom, melyet utólag, valamikor a 18. században, esetleg a 19. sz. elején magasíthattak meg. (Az újkori sírok nem, vagy csak minimális mértékben bolygatták meg az eredeti halmot.) Az eredeti halom alját az eredeti humuszra terítették szét, befedve az itt előkerült gazdag hamvasztásos sírt. Ez gyakorlatilag a domb teljes (feltárt) területére kiterjedt. Közepén két kisméretű, hamvakkal és leletekkel teli téglalap alakú gödör került elő, melyek közül az egyiket egy későbbi gödör majdnem teljesen megsemmisített. A területen igen sok faszenet, kalcinált csontot találtunk. Rengeteg megolvadt, alakatlan bronzrög, néhány arany tausiroszástű vastárgy, egy alakatlan olvadtt ezüstedény(?) darab, láncingdarabok, valamint kézzel formált és korongolt kerámia – köztük terra si-